

Маргьорит
(и други регистри)

— Валентин
Дишев

Валентин Дишев

Маргьорит
(и други регистри)

"АРС"
2014

С благодарност към Илко Димитров, който - директно, като истински приятел - ми писа "Вальо, не публикувай тази книга"... след три редакции пак той поиска: "Обещай ми, че ще я дадеш в печатница още днес".

С благодарност към Емануил Видински и прочелите първия вариант на книгата Весела Радева, Ваня Стефанова, Ваня Константинова, Зоя Маринчева, Катерина Стойкова-Клемър, Георги Каприев, Михаил Наделчев, Катя Начева, Галина Николова, Любима Бучинска, Камелия Спасова, Палми Ранчев, Антоанета Колева, Деян Енев, Ивайло Добрев, Йорданка Белева, Иво Рафаилов, Керана Ангелова, Александрина Георгиева, Милен Миланов, Гертана Динева, Георги Милев, Евгения Панчева, Бояна Петкова, Стоянка Грудова, Ваня Хинкова.. - без техните бележки и ясно заявена подкрепа на книгата не бих я завършил. С благодарност и към Мартин Христов - за премисления скептицизъм...

Маргьорит (и други регистри)

*спомени
за една поема*

Ако притежавах повече смелост или пък дефицит от скромност, тази книга би била посветена на Маргьорит Юрсенар. Заради тези 27 години диалози (или напрегнат солилог), породени от първата ми среща с някои от нейните есета. И онази поема, която толкова пъти ми се струваше, че се ражда от всичко това - проблясваща и угасваща, пренаписваща се, пренаписваща ме, на различни езици... Винаги явена ми и винаги отсъстваща. Докато се появи това, което ще прочетете. Възстановяващо единството на нейното "е" и "не-е" като проект, като необходимост...

И не търсете фактическа достоверност, аналитична проследимост, следване или раздяла – Юрсенар е само името на една отвъдност, Маргьорит – сянката, с която може да се сподели раждането или агонията на една действителност.

Шест, вечерта

*По шевовете онемели
боли ме, боли ме светът.*

I

В смисъла – бримка.

Игленик е езикът.

Opus nigrum

Знаеш ли, Маргьорит –
няма крачка
от посвещението
до проклятието,
а еуфорията
на осъществената свобода
миг преди смъртта
е само ефимерен
проблясък

Всичко е в нокътя,
Маргьорит –
да одраскаш мрака,
да разпориш
мълчаливата му плът,
дълго да кърви,
дълго

да свети

Newsfeed

От този дъжд
съм ужасен –
от лакомията на думите,
поглъщаща останките от смисъл –
пълзящи личинки по вертикала на мълчанието...

Там някъде, накрая,
е морето ми – това единствено
спасение – със хоризонта свой,
тъй мек и вечен.
Тих. И в полутон.

По пътя – пяна.
И боли.

Това,
което е
зад мен,
е гладно.
Гладно – небето.

Хладна е
пред мен
скалата.
Скалата – хладна.

Това,
което
пръстите ми
оставят по нея,
не е изкуство.

То предстои.

Чува се
чува се

песен на вятър
песен на лист
песен на птица

Чува се
чува се

как
празният такт
дава смисъла

II

*Ръбът
на високата нота
свисти.*

Opus vittatum

Докато
подреждаш тухлите
на път към
достолепния си свод
забравяш да питаш
за какво е нужно
пламенното усърдие
на благочестието,
ако води само до
Йерусалим...

Който убива.

Pontifex

Има ласки,
който не можеш да присвоиш.
Тревата отдолу.
Има смисъл,
който не можеш да прегърнеш.
Тревата отгоре.

Пак виждам
тази котка.
Тя е няма.
Промъква се
край паметници,
отърква се
о кръстове -
очите преценяващи,
опашката внимателна...
Мълчи.

Мисля си
колко болка
може да разкаже.
Но няма. И не би.

Познавам
тази котка.

Говори езика
на безучастието.

И я няма.

Премръзнало врабче
в снега. Как пее...
В останалото време,
казват, вдига шум.

III

Изтънява езикът...

все повече клони,

все по-малко листа.

Area

Историята
е само пъпка
на носа на Сфинкса,
Маргьорит, и ти го знаеш –
лъстива непорочност,
раздаваща възмездие.

Като Йоргос копая,
Маргьорит, търся
гласовете на премълчаните,
като Йоргос намирам –
безръки богини.

И не плача
за ръцете им, Маргьорит –
плача, защото чрез тях пиша.

In extremis

какво утешение
дават думите
когато устните на страха
целуват избора
между това
да бъдеш обесен
или изгорен

Последният знак
решава –
поплак или поезия.

Мора

Метафората е дървосекач
в градината на залеза.

И ето
(защото
вече слаби
са ръцете ми,
не мога да извия
тъй хлъзгавия врат на болката,
да я превърна в простичка материя
за най-изисканото блюдо на трапезата -
гурме сте вий, приятели,
любими братя канибали):
тъй както вълчи вой
за глутница,
разливаш се в нощта
ти, моя болко, болчице,
защото слаби са
ушите ни.

Метафората е метач,
в хамбарите на глухите...

песъчинката между зъбите
песъчинката край реката
песъчинката в корените

е една и съща

разказвачите са различни

ние сме разказите

IV

*Когато корените се раздвижат,
пороят вече е дошъл.*

...vivat

Няма нищо
по-упорито от кривата
на едно безсилие, Маргьорит.

Ниските ноти
на безразличието
превиват погледа, заустват го
в крайбрежния камъш на блатото,
сред треперливите му остри кълнове.

Високите ноти
на порива
разрошват косите
и вплитат дългите им спомени
във дърволома на безвремието.

Няма нищо
по-архаично
от отчаянието, Маргьорит.

Археологията е за оцелелите.

Тънка
прозирна
линия

Кой знае
лицето ми,
бялото;
кой вижда
мислите ми,
тъмните;
кой движи
погледа ми,
питащия

Вертикалите
са невидими

Перото
е моето

Снощи,
докато се люлеех
на ръба
между мрака без сънища
и сънищата на мрака,
видях едно мъничко човече,
потъващо в неопределеността.
После картинката се утрои
(кадрирането не е това,
което беше).
Едното драскаше
нищото и започна да се
обгражда с панели –
измъкваше цели страници
и ги полагаше като граници.
Другото
придърпваше думи
и строеше сложни мрежи
от изречения.
Не исках да избирам
между
ловкостта и храбростта
на страха.
Постъпих като третото –
сграбчих точката.

не можеш прекоси мрака
без той да премине през теб

не можеш пренесе думата
без тя да вдълбае гнездо

V

Не знае жълдът,
когато пада,
садило ли го чака
или зурла.

Historia Augusta

Главите се сменят,
но венецът остава, Маргьорит
(и не мисли своя Аларих).

Историците се взират
да различат
доволното впиване
на устните в оловната чаша
от оригването на историята...

И никой не чете
плавната инволюция
на нейния подпис –
от живото изящество
на пиктограмата
до кръстчето,
достъпно всекиму.

„Много”
не е името
на спасението.

Да смениш
главата
или цялата статуя
не е въпрос на избор,
а на богове.

Смътна
фигура
в мрака.
Веднъж ме повика,
веднъж ме изрече,
веднъж ме назова.

Не разбрах нищо,
нищото не разбрах.

Затова
пиша стихотворение –
някой да ме прочете,
някой да ме призове,
някой да ме познае

докато
потъвам
в мрака.

Съвсем точно знам
кога ще свърши светът –
достатъчно е всички
малки простички истории
да бъдат разказани.
И докато гледам
врабчето, бухнало в снега,
спонтанно искам да съм
съучастник
в най-последното престъпление.
Но се спирам.
Има истории за разказване,
има истории за живеене.

А врабчето...

Никой не плаче
за камъка,
превръщан в статуя.
Няма кой да оплаче
статуята,
по търпеливия път
към прахта...

Нека да възпеем белега.
По белезите ще ги назовете.

VI

Жаден
циклоп
е тъгата.

Рим

Повторимост, Маргьорит,
е името на тъгата.
Казано е –
Урфил
е преди Одоакър –
няма да срещнем
смисъла.

Ала губят плът,
губят плът,
губят плътта си думите,
в мозайката
пъстра, но твърда...

Разчете го, Маргьорит,
името на отсъствието –
„Ако няма реалност,
яжте думи!“...

Повторението, Маргьорит,
е лицето
на безразличието.

τέλος

докато бавно
обличаш
спомена
миналото
се سماлява
и маха щастливо
с ръчички

в мъдростта
няма бъдеще

Бръмбарите в бъзовия храст –
блестящи, зелени, жужащи слънца.

Още тогава – на две педи от петите си –
знаех защо ги привлича сладостния аромат.
Не питах откъде идат и накъде отлитат.

Никога не разбрах какво ме привлича към думите...
Но не забравям, че ловяхме бръмбарите,
връзвахме ги с конец, завъртахме ги шеметно
и те политаха... Големите летяха дълго...

И този лист
загърби
своята привързаност.

Лети, лети...

Не питай накъде. Не питай.

VII

*Не можеш
да познаеш
цветето
отвътре.*

minima

Не можеш
да съблечеш Адриан –
гънките на тогата
издигат стени,
стилизират картата,
изричат история.
Напразно се взираш
за треперливо ъгълче,
уморено колебание,
придъх на усмивка.
Достойнство докрай,
поглъщащо всичко.

После въздъхваш
щастливо
и влизаш
в своето име.

Книга на рафта,
спомен за допир,
трохички от думи...

Небрежен чистач
е времето.

Поанта

Ще го кажа веднъж,
само веднъж ще го кажа:

не се страхувам от смъртта.
Смразява ме отсъствието...

все по-тихо, по-рядко и тук

Дръж се.
До жълто се дръж,
до синьо.

Падат листата.

До синьо.

тихо
да свети

тихо
да сълзи

да се стече
да ме втъче

да отекне

Съдържание

Въвод

Шест, вечерта

I

В смисъла - бримка...

Opus nigrum проглас

Newsfeed ехо

Това, което е зад мен... отглас

Чува се, чува се... хор

II

Ръбът на високата нота...

Opus vittatum проглас

Pontifex ехо

Пак виждам тази котка... отглас

Премръзнало врабче... хор

III

Изтънява езикът...

Area проглас

In extremis ехо

Мора отглас

Песъчинката... хор

IV

Когато корените...

... vivat проглас

Тънка прозирна ехо

Снощи... отглас

Не можеш прекоси... хор

V

Не знае жълдът...

Historia Augusta проглас

Смътна фигура в мрака... ехо

Съвсем точно знам... отглас

Никой не плаче за камъка... хор

VI

Жаден циклоп...

Rim проглас

τέλος ехо

Бръмбарите в бъзовия... отглас

И този лист... хор

VII

Не можеш да познаеш...

Минута проглас

Книга на рафта... ехо

Поанта отглас

Дръж се... хор

Изход

Тихо да свети...

ISBN 978-954-9857-52-8

© Валентин Дишев - текст, оформление, графика

© APC, 2014 г., второ - преработено издание

(първо издание - юни 2013 г.)

Тираж 300, формат 16/64/108, 72 страници

Печат - "Булгед" и "APC Принт"